

Big Four duiken in big-datacontrole

‘Deze markt is in potentie groter dan die van controleren jaarverslagen’

Franka Rolvink Couzy
Amsterdam

De vier grote accountantskantoren hebben een nieuwe markt ontdekt: big-datacontrole. Dit nog onontgonnen terrein kan compensatie bieden voor de robotiseringsslag in het traditionele accountantsvak, zo blijkt uit een rondgang langs de ‘Big Four’: KPMG, PwC, EY en Deloitte. ‘Dit is een markt die in potentie groter is dan de controle van de jaarverslagen’, oppert Sander Klous, managing director Big Data Analytics bij KPMG Advisory.

Bij de controle van big data kan onder meer onderzocht worden of bedrijven bij het gebruik van klantgegevens geen privacyregels schenden. Ook kunnen accountants controleren of de grootschalige verwerking van data door kunstmatige intelligentiesystemen tot eerlijke conclusies leidt. Denk bij dit laatste aan een geautomatiseerd sollicitatiesysteem. Een accountant zou bijvoorbeeld kunnen verifiëren of dit systeem niet onbedoeld mensen uit bepaalde bevolkingsgroepen bevoordeelt.

‘Er is enorm veel wantrouwen in de samenleving over het gebruik van data. Iedereen voelt op zijn klompen aan dat controle nodig is’, aldus Klous. Mohamed Bouker, partner bij accountantskantoor EY, ziet de vraag naar controle toenemen onder druk van maatschappelijke discussie. ‘Dat is de trigger.’

Het zijn niet alleen de accountants, maar ook de toezichthouders die de noodzaak zien van meer controle op data. De Nederlandsche Bank maakte eind vorige maand al bekend dat ‘de beheersing van de datakwaliteit’ bij de verzekeraars ondermaats is. In november was dit na een onderzoek ook de conclusie bij de banken. ‘Dit heeft absoluut onze aandacht’, zegt een woordvoerder desgevraagd.

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft de minister van Financiën begin deze maand opgeroepen iets te doen aan de versterking van het toezicht in Europees verband. De verwachting is dat de financiële sector steeds meer zal vertrouwen op data-analyses van extern gespecialiseerde bedrijven, stelt de AFM. Denk aan de bepaling van het risicoprofiel van de consument. Maar wie controleert die externe bedrijven? Dat zou de raad van commissarissen kunnen zijn, maar ook die heeft behoefte aan meer zekerheid, meent Bouker van EY. ‘Die zal ook meer waarborgen willen. Met een controlekeurmerk van de accountant ontstaat comfort.’

Eigenlijk heeft elke sector straks datacontrole nodig, meent Klous van KPMG. Wie open is over zijn datagebruik heeft een concurrentievoordeel ten opzichte van anderen die dat niet zijn. Dat zal de standaard worden. ‘Klanten hebben nu

Een accountant kan verifiëren of een systeem niet onbedoeld een bepaalde bevolkingsgroep bevoordeelt. FOTO: ISTOCK

Steekwoorden

Data assurance
Dit is de controle van de kantoren op het gebruik van big data. Een Nederlands woord bestaat hier niet voor, maar zekerheid of veiligheid komt er het dichtst bij.

Gestructureerde data
Van alle big data is 20% gestructureerd en 80% ongestructureerd. Gestructureerd wil zeggen dat data keurig kunnen worden ingevoerd, zoals een telefoonnummer, je naam, leeftijd of antwoorden op vragen.

Ongestructureerde data
Dit deel is complexer. Het betreft data die iets zeggen over het gebruik van je smartphone, je iPad of je navigatie-apparatuur. Sociale mediaposts, foto's en YouTube-video's gelden als ongestructureerde data.

het gevoel te worden gestuurd door iets onzichtbaars. Wie dat zichtbaar maakt, heeft een streepje voor.’

De autosector is volgens André Mikkers, hoofd data analytics bij PwC, bij uitstek een voorbeeld van een sector die transparant moet zijn in zijn keuzes. Hij wijst op een zelfrijdende auto die tijdens het rijden keuzes maakt op basis van een door de fabrikant geprogrammeerd algoritme. Zo'n algoritme stelt bijvoorbeeld vast of er een levensbedreigende situatie ontstaat. Maar wat dan? Mikkers: ‘Rijdt hij links tegen een boom aan, rechts tegen een oude man aan of gaat hij recht op het kind af? De fabrikant moet zijn klanten laten weten hoe hij zijn software heeft geprogrammeerd.’

De accountants checken vervolgens graag of het klopt wat de autoproducent zegt, waarmee ze een extra markt hebben gecreëerd.

Die markt komt als geroepen. De jaarverslagcontrole wordt meer en meer geïntegreerd. De universiteit van Oxford verwacht zelfs dat het klassieke accountantswerk in de komende twintig jaar zal worden weggeautomatiseerd. ‘Je kunt het vergelijken met de introductie dertig jaar geleden van de personal computer in kantoren’, zegt Mikkers. ‘Het werk verandert, maar er komt interessant werk voor terug.’

De nieuwe markt komt als geroepen, want de controle van jaarverslagen wordt meer en meer weggeautomatiseerd

Richard Drewes, partner bij Deloitte Risk Advisory, verwacht een groei van 25% per jaar voor de datacontrole. ‘We halen nu al zo'n € 10 mln omzet per jaar in onze data technology-riskpraktijk (op een totale omzet van € 785 mln, red)’, zegt hij. ‘Dan heeft kunstmatige intelligentie nog geen grote vlucht genomen. Hetzelfde geldt voor blockchain en robotics. Als dat echt groter wordt, dan kan de groei snel gaan.’ Bij blockchain worden (financiële) transacties en documenten cryptografisch versleuteld vastgelegd op meerdere computers, met verificatie van alle informatie door een digitale notaris, waardoor het systeem vele malen veiliger, betrouwbaarder en efficiënter is.

Vooruitlopend op de ontwikkelingen is het belangrijk dat de vier kantoren met de toezichthouder nu voorwaarden bepalen voor een goede controle, stelt Klous. ‘Als wij de enige zijn die hiermee aan de slag gaan, dan is het vrij kansloos. We moeten met elkaar in gesprek en kaders bepalen, want accountancy is doodsimpel vergelijken met data-analyse.’ Hoewel we volgens Bouker ‘niet moeten doen alsof een algoritme een tovercode is.’

Op termijn moeten er als het aan Klous ligt op Europees niveau afspraken komen of zelfs wereldwijd. ‘Maar we moeten lokaal beginnen. We hebben hier al contact over met De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten.’

Een DNB-woordvoerder bevestigt het contact, want ‘dit gaat niet meer weg, dit wordt alleen maar groter’.

Bij de AFM zegt de woordvoerder geen antwoord te geven op ‘individuele gevallen’.